

EDITORIAL

¿De nou moneda de canvi?

El passat 19 de setembre tingue lloc, en la plaça de l'Ajuntament del **Cap i Casal**, la concentració convocada baix el lema "**Per la llibertat i pel respecte a l'identitat valenciana**". El **Rogle** era u dels convocants i podem considerar que fon un exit (pel qual volem felicitar als jovers que portaren el pes de l'organissacio). 4.000 persones son moltes persones si el boca a orella i la difusio per les rets socials son els unics recursos en els que se conta. Ya sabiem que no podriem contar (en molt escasses excepcions) en els mijos de comunicacio, que estaven massa ocupats dedicant el seu temps i espai al tema estrela d'est estiu: les **eleccions autonòmiques catalanes**.

Per fi ha passat el 27 de setembre. No obstant, es d'esperar que porte coa i que continuen bombardejant-nos en la situacio que ara s'obri despuix de guanyar la llista de "**Junts pel sí**" i perdre, a l'hora, lo que havien venut com a unes eleccions plebiscitaries. L'aventura continua i lo que no està tan clar es si el govern que es constituïxca governarà, aço es, prendra mides en educacio, sanitat, benestar social, infraestructures, ocupacio, etc., o nomes centrarà la seua labor en una fulla de ruta ya anunciada i que preten –o això diuen–, en un any, proclamar l'estat catala.

En fi, almenys un objectiu han conseguit els independentistes, i es posar a **Catalunya** en el mon; i gracies especialment a la gratuïta propaganda que els ha feta el propi **Estat espanyol**. Tambe han conseguit un efecte negatiu, el de fracturar a la propia societat catalana en crear una divisio que els resultarà difícil superar, per lo manco a curt determini.

A tots nos han fet particips d'un projecte –potser delirant– que era sobretot cosa d'ells; i ahi han estat alguns significats valencians: fins el **Cardenal Cañizares** decidi realisar una vigilia i ordenà, per a tota la **Iglesia valentina**, pregar a **Deu** per a que intervinguera a favor de la no independència. El ridicul ha segut estrepitos; mes encara perque la **Iglesia espanyola** ha fet lo que debia, ni s'ha pronunciat ni ha realisat cap actuacio pareguda. I no cal dir res d'alguns sectors polítics valencians, que mes els valdria ser mes actius, transparents i treballar per fer moure i progressar a la nostra societat i no, per contra, ocupar-se tant de lo que passa per uns atres llocs, quan tenen prou que agranar dins de la seua propia casa.

Des del **Rogle**, i davant dels acontenyiments, no nos preocupa una atra cosa que el que **Valencia** no tinga qui defenga els seus

interessos en el futur immediat i que pugam tornar a ser una atra vegada **moneda de canvi**: que als "chantagistes" catalans se'ls oferixca un reconeiximent específic en la **Constitucio** espanyola que als demes –valencians inclosos– se'ls negue, o que, mes encara, se negocien "compensacions" que nos perjudiquen, com ya passà en el pacte entre **Zaplan** i **Pujol**, del que sorgi la malaurada **AVL**; o que, davant d'una modificacio de la **Carta Magna**, els agravis s'agudisen, especialment perque es contemple un concert economic que als governs valencians ni se'ls ocorre demanar; o, directament, perque se negocien una nova configuracio territorial de l'Estat que nos deixe a merce d'interessos aliens –aci en Valencia no falten els qui no troben necessaria l'autonomia, ni tampoc els defensors d'una sumissio a tot lo catala, inclús aplegant a desijar formar part d'un estat capitalisat per ells–.

Els valencians algun dia despertarem; tal volta quan se nos prive de la nostra autonomia personal i economica, quan se nos degrade a **aldeans** de tercera o simplement quan es pacte la nostra **desaparicio** com a poble, cosa que no està tant llunt d'ocorrer. ¿Acas contem per ad este Estat, si no es per a aportar a les arques publiques i per a "ofrendar nuevas glorias"? Per a res, ni en els foros d'opinio contem com a colectividad, a no ser que siga per a posar-nos com a eixemple de mala gestio, de balafiament o de corrupcio; pocs s'en recorden de l'infrafinançacio que patim, de que som desti turistic a on els espanyols estiuegen en comoditat i en les maximes atencions..., i destinataris tambe d'una llarga **llista d'aggravis** que historicament venim patint.

El caracter "**muelle**" nos pert com a colectiu, l'autocomplaença nos amansa, i l'esnobisme i el valorar tot lo que ve de fora com a millor de lo que nos es propi, nos debilita el caracter.

Necessitem una societat cada vegada mes **conscienciada**, que valore mes lo que la fa singular i autentica, i aço passa per **coneixer mes i millor** l'història del nostre poble, les gestes que fon capaç de dur avant, l'organissacio modelica que uns atres copiaren per a organisar les seues societats i, sobre tot, passa per tindre una **classe política** que no pose en qüestionament cada manifestacio de la valenciana, sino, per contra, que les recolze, i que, a l'hora, siga capaç de pilotar ad este poble cap a la dignitat, la llibertat i el benestar social.

LA CITA

Ningu se nos pujarà damunt si no doblem l'esquena.

Martin Luther King

SUMARI

- 1
- EDITORIAL: **¿DE NOU MONEDA DE CANVI?**
- 2
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- OPINIO: **CADA DIA UN 9 D'OCTUBRE**
- 3
- JOCS TRADICIONALS (VII): **JUGAR A RALLETA / A TACONS**
- LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- RESENYA BIBLIOGRAFICA: **DES DEL CASAL. OBERTS AL DEBAT FALLER**
- 4
- POESIA: **A LA SENYERA**
- FAULA: **EL LLAURADOR I LES GRUES**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

Octubre; aplega al dia 9 i ya estem cansats de que nos donen el Te en la processio civica, o, millor dit, de que no nos vullguen donar el Te, el *Te Deum*.

Nosatres tenim clares les nostres tradicions i per això continuem demanant-los que facen fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts.

(I si algu pensa que en aço ya li estem donant el te, que se prenga una tila).

ACTIVITATS CULTURALS OCTUBRE DE 2015

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

Aellva (Assoc. d'Escriptors en Llengua Valenciana)

C/ Alt, 64. 46003 Valencia C.

www.aellva.org

CCV (Círcul Cívic Valencià)

http://www.circulocivico.org

prensaccv@gmail.com

LRP (Lo Rat Penat)

C/Trinquet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.

Tel: 963 91 09 92

www.loratpenat.org

PLV (Plataforma Valencianista)

plataformavalencianista@hotmail.com

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellanés 26. 46003 Valencia C.

Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94

www.racv.es

Rogle

Vore quadro a banda en pagina 3.

1 Oct (dijous) 18:30 h. Salo d'Actes del Museu de Belles Arts de Valencia C.

INAUGURACIO de XIV Curs de l'Escola Superior d'Estudis Valencians

CONFERENCIA: Mª Desamparados Cabanes : "Reflexiones en torno a las relaciones poder central-poderes territoriales. El caso de la Germania".

+Info: **RACV**

4 Oct (dumenge) 12.45 h. Palau de la Generalitat. C/ Cavallers, 2. Valencia C.

VISITA GUIADA al Palau de la Generalitat.

+Info: **Rogle**

6 Oct (dimarts) 19.30 h. Seu de la RACV.

TAULA REDONA "Historia y novela histórica valenciana"
Intervindran autors i professors de Lliteratura i d'Historia.

+Info: **RACV**

8 Oct (dijous)

Actes Dia Nacional Valencià organitzats per Lo Rat Penat.

▪ 21:15 h. **TE DEUM** en el Monasteri d'El Puig.

▪ A continuació. **SOPAR DE SANT DONIS** en el restaurant *Huerto de Santa María* d'El Puig.

+Info: **LRP**

9 Oct (divendres) 10:30h. Catedral. Valencia C.

SOLEMNE TE DEUM presidit per la Senyera de Lo Rat Penat

+Info: **LRP**

(Continúa en la página següent)

OPINIO

Cada dia un 9 d'Octubre

Que el dia 9 d'octubre es la data més significada en el calendari valencià no suponen cap novetat; però per als valencians ha de ser alguna cosa més que una jornada festiva plena d'activitats lúdiques o de pompositats. El **9 d'Octubre** es el **Dia Nacional Valencià**, i es necessari que tota la parafernalia que es monta entorn ad ell s'articule per a resaltar lo que sí que és important: recordar que un 9 d'octubre de 1238 el **Regne de València** era conquistat i incorporat al món occidental, lo qual constituï la fita més transcendental a l'hora de construir la nostra identitat nacional futura. Perque fon voluntat del rei **Jaume I** respectar l'integritat del regne conquistat i dotar-lo d'unes lleis pròpies, les quals el feren únic per la seua modernitat dins de l'estructura feudal existent.

La llibertat, la conservació de lo que de bo havia funcionat en la societat musulmana ara conquistada, la protecció de la ciutadania –la que permaneixia i la novunguda–, la conformació de noves institucions, l'organització de la mateixa societat i del seu govern..., tot açò quedava regulat en unes lleis, els **Furs** de València, que serien modeliques puix llimitaven el poder del rei –del senyor– cedint-lo en gran part a unes **Corts** compostes per tres estaments, els tres grups que representaven l'estructura social de l'època: nobleza, clero i la ciutadania lliure.

Cada 9 d'Octubre és bon moment per a recordar ad aquell rei conquistador, sabi i lleial, que guanyava poder en la mida que **cohesionava i enfortia** el Regne de València, i guanyava prestigi davant una nobleza, aragonesa i d'uns altres territoris, que pretenien subyugar les noves terres conquistades baix el feudalisme que els era propi.

Hui els valencians hem perdut gran part d'aquella llibertat conseguida i acunyada pels segles fins a la derogació del **Dret Foral**. Llavors perderem la possibilitat d'autogovernar-nos, encara que molt abans ya nos havien anat minant el sentit de col·lectivitat, de societat, de poble, de pàtria, de nació; per això mai arribarem a reclamar el Dret que els borbons nos havien arribat.

En la pèrdua d'eixa llibertat perguerem consciència col·lectiva, i la divisió inoculada des del centralisme trobà terra adobada entre els nostres, creant una autèntica **separació** entre els valencians del nord, els del sud i els de la zona central, arribant a la promoció de l'indiferència, quan no de l'animadversió, entre uns i altres, sobre tot atada en els últims temps pels qui nomes volen que dividir-nos per a anul·lar-nos.

En el moment actual, i després de més de 30 anys d'autonomia, ben poc s'ha conseguit per a restaurar aquell esperit que s'inaugurava en els segles XIII. Les esperan-

ces que s'havien depositat en l'arribada de la **democràcia** i l'estat de les autonomies, que donava ocasió de participar en el sistema educatiu, establir una televisió pròpia, invertir en infraestructures..., s'han vist defraudades, i en conte d'aprofitar eixes ferramentes per a fer renaixer l'orgull de ser valencià, ben al contrari, s'ha procurat conculcar més si cap eixe sentiment, fent d'esta una societat despersonalitzada que pareix que no trobe el seu sentit com a poble.

Els membres del partit **centralista i centralisador** que durant més de quatre legislatures han governat el Regne de València, no han segut capaços d'il·lusionar a una col·lectivitat en un projecte comú, a l'hora que s'han mostrat impassibles, quan no han col·laborat, davant de la destrucció del teixit social, econòmic i cultural, enfascats en events i projectes que no han segut més que cortines de fum que a la fi han **empobrit** a la societat valenciana. És més, gràcies a les ansies d'enriquiment il·lícites d'alguns correligionaris de partit que han ocupat càrrecs de rellevància, s'ha embrutat el nom dels valencians, als que, injustament i interessa-

dament, se nos posa d'exemple de corrupció i balafament.

No, el **Poble Valencià** ha segut sempre un poble honorat, treballador, solidari, en el que la paraula donada era suficient per a tancar un tracte, un pacte o un acord; i en eixe esperit volem seguir alguns.

El **socialisme** torna a governar les institucions valencianes més importants, per mig de pactes. En els anys 80 de la passada centúria no tingue cap regomello en contribuir a **enfrentar** la societat valenciana, a crebantar la seua personalitat –amarrada durant el franquisme–, sent els inductors d'una guerra de símbols i de col·lisió de sentiments al fer seu el projecte que emanava de la programada assimilació per part del catalanisme imperialista decimonònic: "una mateixa llengua, una mateixa cultura", "una única bandera, una mateixa nacionalitat". No podem aventurar les noves dreceres que seguiran els qui en el passat governaren només pensant en un sector de la societat i no en tota la societat valenciana. Confiam en que el temps els haja pogut fer créixer en valenciania.

Per als qui nos proclamem valencianistes, **cada dia** devem entendre'l com un 9 d'Octubre. Dia de festa, i de treball, dia d'incrementar la nostra consciència nacional, dia de descobrir la grandèa d'un poble que en llibertat s'autogovernava i era respectat i admirat. Tenim eixe **quotidia** quefer, el d'acréixer el nostre orgull de valencians i transmetre'l als nostres conciutadants.

Juli Moreno Moreno

Jugar a ralleta / A tacons

Jugar a ralleta

Els majors juguen en monedes i els chiquets en pedres planes (telles).

Es marca una "ralleta" en terra i tiren les monedes. Qui l'acosta mes a la ralleta agarra totes les dels jugadors i les llança a l'aire, al temps que diu "cara" o "cul". Totes les que caiguen com ell ha dit, passen a ser seues.

A continuació repeteix el joc el segon jugador que està mes prop de la "ralleta", i aixina fins que no quede cap moneda o "tella".

DOS CHIQUETS JUGANT ALS DAUS, DE MURILLO

A tacons

Era tal la falta de joguets; pero tanta l'imaginació del chiquets (o dels majors) que en materials tan pobres com poden ser els tacons de les sabates velles se podia fer un joc per a mantindre'ls entretinguts.

Es marca un rogle del tamany acordat segons el numero de jugadors, i fora del rogle marquen, enquadrant-lo, quatre ralles. Dins del circul fiquen cromos o dibuixos, pinyols d'albercocs o telles decorades.

Des de fora del joc llança cadascu el seu tacó lo mes proxim a la ralla i, per orde d'aproximació, comencen a jugar.

Des de les ralles tiren el tacó al rogle per a traure a colps els cromos o pinyols que passen a ser del jugador.

S'acaba el joc quan no queda res dins del rogle.

RESENYA BIBLIOGRAFICA

VV. AA.

Des del Casal. Oberts al debat faller

Coleccio "Els Fanals de la Terra", 14. L'Oronella/Foment de les Lletres Valencianes. Valencia, 2015 (176 pàgines)

Des del Casal. Oberts al debat faller és una obra colectiva patrocinada per l'associació cultural **Casal Bernat i Baldoví** i editada en la colecció "Fanals" de **L'Oronella**. El llibre **arreplega setze reflexions** sobre uns atres tants temes de controvèrsia fallera, com són l'associacionisme faller, la relació entre veïns i fallers, la pèrdua d'ingeni i gràcia en les falles, el funcionament dels jurats, el paper de la Fallera Major, el conflicte llingüístic dins del món faller, el concurs del ninot indultat, la repercussió internacional de les falles, la vertebració valenciana a través de l'agermanament entre Falles i Fogueres, la controvèrsia entre fallers i "festers", el teatre faller, els apropòsits, l'acció cultural de les falles i la seua importància en la difusió del patrimoni, la crisi econòmica i la seua afecció a la festa, l'actual funcionament de la Junta Central Fallera o la manipulació política de les falles.

Enric Vicent Almero, Carles Bori, Joan V. Ramírez Boscà, Alberto Garcia Irazo, Miquel Garcia Maldonado, Paco Tarazona, Rafael Melià Castelló, José Luis Llorens Fuster, Vicent Boluda Crespo, Sofia Parra, Miquel Ramon i Quiles, Joan Josep Serra Martí, Laura Mª Cano Zamorano, Daniel Sanchez Parejo, Josep Vicent Marco i Òscar Rueda colaboren en una publicació que, d'acort en el propòsit inicial marcat pel **Casal Bernat i Baldoví**, no pretén sentar càtedra, sino propiciar el debat i aportar reflexions necessàries per a assegurar un millor futur a la nostra festa.

Òscar Rueda Pitarque

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527
46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

rogleconstantillombart@gmail.com

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llobart** // Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:

www.rogleconstantillombart.com www.pjvalencianista.org

I se poden llegir tambe en: <http://issuu.com/rogleconstantillombart>

ACTIVITATS CULTURALS

OCTUBRE DE 2015

(Ve de la pàgina anterior)

9 D'OCTUBRE

DIA NACIONAL VALENCIÀ

A les 12 h,
en la Plaça de l'Ajuntament de
Valencia C.

BAIXADA DE LA REAL SENYERA

PROCESSO CIVICA

9 Oct (divendres) 19:00 h. Parc de l'Estacio. Sueca.

HOMENAGE al Mestre Serrano i exaltació de lo valencià.

+Info: **PLV**

CURSOS DE LRP

- **LXVI Cursos de Llengua i Cultura Valencianes de Lo Rat Penat** (Inici: 13 d'octubre).

- **Curs d'Iniciació a la Poesia** (Inici: 24 d'octubre).

- **IX Curs de Direcció Escènica i Art Dramàtic** (Inici: 24 d'octubre).

- **Escola de Danses "Mª Teresa Oller"**. XXXIV edició (Inici: 2 novembre).

- **Cursos de Cant Valencià i de Rondalla**.

- **Lo Rat-et: al caliu del Cant Valencià** (Concurs de cant per a novells). Inscripció oberta. (Inici: 30 d'octubre).

- **Aula d'Historia**

+Info: **LRP**

14 Oct (dimecres) 19:30 h. Ateneu Mercantil. Plaça de l'Ajuntament, 18. Valencia C.

PRESENTACIO de la **Nova Gramàtica de la Llengua Valenciana**

Intervindran: Daniel Sala, Enric Esteve, Voro López, Miquel Angel Lledó i Oscar Rueda.

+Info: **RACV**

19 Oct (dilluns) 19:30 h. Seu de l'Aellva.

TERTULIA-TALLER DE PROSA

Llegiran: Manolo García i Ferrando Martínez.

+Info: **Aellva**

26 Oct (dilluns) 19:30 h. Seu de LRP.

FORO D'OPINIO

Conferencia: Cardenal Antonio Cañizares: "*Ante la situación española*".

+Info: **LRP**

17 i 18 Oct (dissabte i diumenge) Explanada de la Plaça de Bous. Valencia C.

IV FIRA d'entitats culturals i civiques valencianistes

+Info: **CCV i PLV**

A la Senyera

Bandera del meu amor

Tinc una bella Bandera
que te tots els meus amors.
La tela es de seda fina,
or, roig i blau els colors.
Símbol de la meua terra
anyorant i redentor
es la seua vera image:
sobre el camp de blat de l'or
quatre roselles esclaten
baix el blau cel llumenos.
Entre els seus plecs quan l'enlaire
porta la meua ilusio.
Quan l'or i el grana s'ajunten
al revoltar baix el sol
son com vivissima flama
que dona llum al meu cor

Maximilia Thous (1932)

Baix ella som germans

Esta es la nostra Bandera.
Contemplem-la valencians;
de la Patria Valenciana la Senyera:
baix ella tots som germans.

La Senyera valenciana
alta, bella i sobirana,
nostra gloria, nostra força i nostra fe;
en l'ampla harmonia humana
dia a dia; Deu donar-nos-la volgue.

Roig de sanc i groc d'espiga,
blau de cel;
tricolor bandera amiga,
grat recòrt i viu anhel.

Josep M. Bayarri i Hurtado (1932)

(L'ortografia d'estos poemes ha segut actualisada).

FAULA

M^aA.M.C

El llaurador i les grues

Algunes **grues** **escarbaven** en els terrenys acabats de sembrar de **blat**.

Durant un cert temps el llaurador **brandi** una **fona** buida, **aüixant-les** pel panic que els produïa.

Pero, quan les **grues** se donaren conte del **truc**, ya no

s'alluntaven del seu menjar. El llaurador, **veent** aço, carregà la seua **fona** en pedres i donà mort a moltes de les **grues**.

Les supervivents immediatament abandonaren el lloc, llamentant-se unes ad atres:

—Millor anem-nos-en a Liliput, puix est home, ya no content en **esglayar-nos**, ha començat a mostra-nos lo que realment pot fer.

“Quan les paraules no donen a entendre, l'accio si que ho fara”.

Adaptacio i traduccio a la llengua valenciana d'una faula d'Esopo

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)

Aüixant-les de **aüixar/ espantar/ atemorisar/ alluntar**: Fer fugir als animals en moviments de braços o mans i en crits

Blat/ forment: Planta de la familia de les graminees, en espigues compostes de diverses files de grans, els quals es molen per a fer farina; n'hi ha moltes varietats.

Brandi de **brandar/ empunyar/ amenaçar/ arborar/ alçar**: Menejar una arma de forma amenaçant d'un costat a un altre

Escarbaven de **escarbar/ furgar**: Ras-

car i remoure la terra no massa profundament.

Esglayar-nos de **esglayar/ intimidar/ impressionar/ aporegar/ acovardir**: Causar una impressio o por repentina de manera inesperada.

Fona: Instrument fet en pell o en un altre material, format per una especie de bossa, a on es posa una pedra, en dos tires que servix per a projectar-la a molta velocitat i que s'utilisava per a caçar o per a la guerra, sobretot en epoques antigues.

Grua: Au camalluda de l'especie *Grus ci-*

nera d'uns cent vint centimetres d'altura i un metro de llargaria, en el plumall gris i negre, el coll llarc i la coa i el bec chicotets. Ve de passada per terres valencianes entre octubre i decembre. Hi ha varies especies.

Truc/ estratagema/ martingala/ mangancha/ emboscament: Lo que es fa per a conseguir un efecte que parega real encara que no ho siga.

Veent de **vore/ observar/ advertir**: Ser testic ocular, percebent en els ulls un fet o circumstancia.

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusio ad esta publicacio es la millor forma de col·laborar en nosatres. Tambe pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarém a casa tots els numeros que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportacio economica, tambe te quedariem molt agraits. El nostre numero de conte, en **Caixa Ontinyent**, es: **ES61 2045 6014 65 3000195833**